

A través del mirall

LA MIRADA INTENSA

El cine ha transformat la mirada. Els homes i les dones del segle que ens ha tocat en sort no miram com els nostres avis. N'estic convençut. Fins i tot hi aniria més enfora: els qui hem nascut a la segona meitat del segle, quan el cine i les seues imatges ja formaven part de la cultura general, tampoc miram com els nostres pares. Em puc imaginar uns avantpassats, barbuts i romàntics, davant d'un paisatge amb els ulls immòbils, fixos com si mirassin un quadro. Nosaltres, en presència del mateix paisatge, giram el cap d'una banda a l'altra, no centram la vista. Abans es tenia una mirada estàtica; ara la tenim panoràmica. Sense voler, el cine ens ha tornat la capacitat d'observació que havíem perdut d'ençà que vàrem deixar de caçar per sobreviure. Ens ha recuperat un instant primigeni oblidat. Ja no veim el món com una càmera fotogràfica, sinó com una càmera de cine. La realitat, potser, sempre és igual, només canvia la manera de veure-la. Ni més ni manco. S'ha dit sovint que els avenços tècnics no fan res més que allargar sentits que són propis de l'home (els telescopis incrementen la capacitat visual; els altaveus, la capacitat de parla...). El cine, però, és molt més que no pura tècnica. I dura. Afecta a la capacitat de fascinació, que

és una virtut de l'ànima. Per això em sap greu que darrerament, llevat d'honorables excepcions, el cine, les pel·lícules es trobin en mans de tècnics. La majoria d'imatges que em mostren directors com Tony Scott (i el seu germà Ridley també, després d'aquella presa de pèl titulada *Thelma i Louise*), els darrers Alan Rudolph, Lawrence Kasdan o Quentin Tarantino —un trampós que ha enganat a més d'un— són perfectes, però fredes com un tros de gel. Quan mir cine de memòria, me'n record d'aquell desastre de rellotgeria que és *Casablanca*, del blanc i negre que donava una tactilitat gairebé escultòrica a *La mujer pantera* o dels deserts que inunden la pantalla de *Lawrence d'Àràbia*. Per posar uns pocs exemples. De *La chaqueta metálica*, de *Lobo* o de *J.F.K.* ni una. Com si no les hagués vistes. Tal vegada és que ja es comença a mirar d'una altra manera i jo sóc com els avis de mirada impassible. És probable. De totes formes, no em puc llevar del cap la idea que abans el cine mirava amb més intensitat.

MANEL-CLAUDI SANTOS

